

Bij de bamboes staat *Shibataea* behoorlijk op de achtergrond. Jammer want de plant is vanwege de bescheiden omvang overal toepasbaar en heeft sierlijk loof dat anders is dan we van bamboe gewend zijn. Extra is het feit dat de plant goed is te snoeien.

Tekst: Emiel van den Berg
Fotografie: www.visionpictures.com

Shibataea behoort, samen met alle andere bamboes tot de Poaceae, de familie van de gras-achtigen, voorheen de Graminae geheten. Andere bekende bamboes zijn onder andere *Fargesia*, *Pseudosasa*, *Phyllostachys*, *Sasa* en *Bambusa*. Over het algemeen is de naamgeving bij bamboe lastig en onderwerp van discussie omdat de planten soms sterk lijken. Door de jaren heen is een reeks synoniemen ontstaan waardoor bepaalde soorten daarom onder twee of drie namen bekend kunnen staan. *Shibataea* vormt daarop een uitzondering. Dit bamboegeslacht heeft een duidelijk herkenbare bladvorm en bladstand waardoor hij op afstand al goed van andere bamboes is te onderscheiden. De sterke gelijkheid met *Ruscus*, om precies te zijn *Ruscus hypoglossum*, heeft er toe geleid dat deze lage bamboe vaak de *Ruscus*-bladige bamboe wordt genoemd. In de wetenschappelijke naam zit het Japanse woord *shiba* dat klein betekent. Echter, dit is een toevalligheid aangezien deze kleine bamboe vernoemd is naar de Japanse botanicus *Shibata*.

VLECHTWERK

Shibataea is een gracieus bamboegeslacht dat nauw verwant is aan de 'reus' *Phyllostachys*. De plant is echter eenvoudig te herkennen aan de bescheiden omvang en de gedrongen groei; de bladeren staan dicht opeen en dicht tegen de stengel. Net als alle andere bamboes heeft *Shibataea* boven- en ondergrondse stengels. De bovengrondse stengels hebben de neiging tot zigzaggen wat een ander duidelijk herkenningspunt is. De ondergrondse stengels heten rizomen en vanuit de knopen op die rizomen verschijnen elk voorjaar nieuwe bovengrondse stengels. Aan de rizomen bevinden zich ook de wortels waardoor de plant zich stevig in de grond verankert. Anders dan bij veel andere bamboes zijn de rizomen van *Shibataea* niet sterk kruipend waardoor het geslacht niet tot de woekeraars wordt gerekend. *Shibataea* is een zogenaamde polvormige bamboe. Zowel

Shibataea kumasasa

Shibataea, het buitenbeentje bij bamboe

de stengels als de rizomen zijn bijzonder stevig. Bij *Shibataea* zijn ze beide dun en de stengels gebruikt men traditioneel veel voor vlechtwerk zoals wij dat in Nederland van riet kennen. Bij de reuzenbamboes zijn de bovengrondse stengels veel dikker, soms met doorsnedes tot 25 cm. Deze worden gebruikt voor onder andere steiger- en huizenbouw. In geperste vorm wordt dit materiaal steeds populairder bij de vervaardiging van meubels, planken, parket en plaatmateriaal. Een belangrijk kenmerk van alle bamboestengels is dat ze zijn opgebouwd uit holle compartimenten, zogenaamde internodiën, die steeds worden gescheiden door een verdikte afsluiting. Die verdikkingen, ook wel knopen genoemd, zijn duidelijk waarneembaar. Aan die knopen verschijnen de vertakkingen, en bij de ondergrondse stengels ook de wortels. Kenmerkend voor *Shibataea* is dat per knoop gegroepeerd drie tot zeven korte zijtakken groeien. Kenmerkend is ook dat het ovale blad een lange toegespitste top heeft.

GROVE BAMBOE

Shibataea kent een aantal soorten maar *S. kumasasa* is veruit de bekendste en de enige die

al lange tijd in cultuur is. De soort is inheems in Japan en kwam in 1861 richting Europa. In de soortnaam zitten de woorden *sasa* dat bamboe betekent en *kuma* dat grof betekent. De naam grove bamboe slaat op het relatief brede korte blad dat circa 8 cm lang en 2,5 cm breed is.

In vergelijking met andere bamboes lopen de stengels van *Shibataea* laat in het voorjaar uit. Ook het nieuwe blad verschijnt laat, vaak pas in juli. De jonge stengels, tot 3 mm in doorsnede, zijn wat afgeplat en halen bij volwassen planten hoogtes tot iets boven de meter. Snoei wordt echter goed verdragen dus wie wil, houdt de plant korter. Zelfs helemaal tot de grond toe afknippen is mogelijk want vanuit de rizomen verschijnen altijd weer volop nieuwe stengels. Deze beide eigenschappen maken de plant uitermate geschikt voor aanplant van hagen.

S. kumasasa is voldoende winterhard maar het blad kan bij hele strenge winters wat beschadigen. Door te snoeien knapt de plant weer snel op. 'Aureostriata' is een bontbladige cultivar met crèmewitte strepen op het donkergroene blad. Dat bonte blad verschijnt niet aan alle stengels en vanwege die onvoorspelbaarheid wordt de plant slechts weinig gekweekt.